

Interakcija u dječjem vrtiću

Saganić, Katarina

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:245262>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-02**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

KATARINA SAGANIĆ

INTERAKCIJA U DJEČJEM VRTIĆU

Pula, 2022.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

KATARINA SAGANIĆ

INTERAKCIJA U DJEČJEM VRTIĆU

Završni rad

JMBAG: 03030891741 redoviti student

Studijski smjer: Preddiplomski sveučilišni studij predškolski odgoj

Predmet: Igre i djeca

Znanstveno područje: Društvene znanosti

Znanstveno polje: Pedagogija

Znanstvena grana: Opća pedagogija

Mentorica: Izv. prof. dr. sc. Marina Diković

Pula, 2022.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisana Katarina Saganić, kandidatkinja za prvostupnicu predškolskog odgoja ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Studentica

U Puli, _____, _____ godine

IZJAVA

o korištenju autorskog djela

Ja, Katarina Saganić, dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom „Interakcija u dječjem vrtiću“ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljajući na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ (datum)

Potpis

SADRŽAJ

UVOD.....	6
1. ZAŠTO JE VAŽNO ZNATI DOBRO KOMUNICIRATI	7
1.1. Što je komunikacija.....	7
1.2. Kulturološke razlike u komunikaciji	8
1.3. Važnost komunikacije	9
1.4. Kako postići uspješnu komunikaciju	10
1.5. Verbalna i neverbalna komunikacija	11
2. KAKO PRAVILNO RAZGOVARATI S DJETETOM.....	13
2.1. Kako djeca komuniciraju.....	13
2.2. Razgovor s djecom.....	15
2.3. Utjecaj majke i oca na dječji razvoj i odgoj	16
3. INTERAKCIJA U POVEZANOSTI OBITELJI I VRTIĆA	18
3.1. Obitelj i emocionalno funkcioniranje	20
3.2. Roditelj u vrtiću.....	20
3.3. Kako odgojitelj pristupa roditelju.....	22
4. VRTIĆ – "TREĆI ODGOJITELJ“.....	23
4.1. Kako odgojitelj gleda djecu.....	23
4.2. Poticanje djeteta kroz različite materijale i aktivnosti	24
4.3. Zašto je važno okruženje u ustanovi gdje dijete boravi	25
5. METODOLOGIJA ISRAŽIVANJA	26
5.1. Cilj i zadaci istraživanja.....	26
5.2. Uzorak istraživanja	26
5.3. Instrument istraživanja	27
5.4. Postupak istraživanja	27
5.5. Rezultati intervjua i interpretacija	27
5.5.1. Zadovoljstvo roditelja u suradnji s odgojiteljem.....	27
5.5.2. Važnost dječjeg okruženja.....	30
6. ZAKLJUČAK	32
7. LITERATURA.....	33
8. SAŽETAK.....	35

UVOD

Komunikacija je jedan od najvažnijih alata za dobre međuljudske odnose u svim područjima privatnog i poslovnog života, pa tako i u ustanovama za odgoj i obrazovanje. Na različite načine komuniciramo s obitelji, prijateljima, poznanicima i djecom. Međutim, ponekad nismo ni svjesni koliko je komunikacija zapravo važna i koliko utječe na odgoj. Komunikacija ne započinje djetetovom prvom riječju, već mnogo ranije. Okolina komunicira s djecom od prvog dana, verbalno i neverbalno kao što su ekspresija lica, stav tijela, pogled, geste, plač, mimika... koji su od velike važnosti za početak komunikacije. Djeca najviše uče promatrajući okolinu, upijajući te imitirajući osobe kojima su okruženi. Iz tog je razloga obiteljski odgoj prvi i najznačajniji odgoj u životu djeteta.

Tema ovog završnog rada je „interakcija u dječjem vrtiću“. Poblizje će se objasniti važnost komunikacije te kako utječe na formiranje dječjih osobina i koliko roditelji i odgojitelji, koji provode vrijeme s djecom u odgojno-obrazovnim skupinama, mogu utjecati na dječji rast i razvoj. Također, obradit će se važnost odnosa između ustanove i roditelja. Roditelji, koji imaju važnu ulogu u razvoju i jačanju društvenih, socijalnih i drugih vještina svoje djece, u suradnji s odgojiteljima formiraju dijete u odraslu osobu. Unatoč tome što ustanova i roditelji imaju jednak cilj, a to je dobrobit djeteta, ponekad teško pronalaze "zajednički jezik". Iz tog razloga, otvorena, iskrena i kvalitetna komunikacija s puno razumijevanja i shvaćanja okoline ima veliku važnost za kvalitetan rad i odgoj djeteta.

Za potrebe završnog rada provedeno je istraživanje u kojem se ispitivao odnos roditelja i odgojitelja te koliko su roditelji zadovoljni ustanovom u kojoj njihovo dijete boravi. Pružaju li odgojitelji dovoljno ljubavi i pažnje svojoj djeci te koliko je kvalitetan međuljudski odnos u ustanovi.

1. ZAŠTO JE VAŽNO ZNATI DOBRO KOMUNICIRATI

Komunikacija je temeljna ljudska potreba koja omogućava život u zajednici. Razvila se oko 300.000 godina prije Krista zbog potrebe za prenošenjem informacija o opasnim situacijama što je ljudima povećavalo šanse za preživljavanje u teškim prilikama¹. Na početku nisu postojale riječi nego se komuniciralo pomoću onomatopejskih znakova. S vremenom se počeo razvijati govor te različiti oblici neverbalne komunikacije poput grafičkih simbola te knjiga pisanih na glini, papirusu i pergamentu. Knjige su bile jako skupe i rijetke te dostupne samo najmoćnijim članovima društva. Daljnjim razvojem društva te nastankom civilizacije, razvijala se i komunikacija.

1.1. Što je komunikacija

Iz mnoštvo definicija autora Antolović (2020), Vodopija (2007) i Richmana (1994) može se zaključiti da je komunikacija prenošenje različitih sadržaja s ciljem postizanja određenih učinaka izmjenom poruka između pošiljatelja i primatelja u okviru osobnih ili društvenih odnosa koje ljudi uspostavljaju da bi informacije bile prihvaćene i obrađene prema namjeri pošiljatelja, odnosno da bi se ostvario željeni cilj. Pošiljatelj je osoba koja iznosi poruku odnosno komunicira, a primatelj je osoba kojoj je namijenjena određena poruka.

Dakle, „komunikacija se u najširem smislu može definirati kao proces prijenosa informacija, ideja i poruka verbalnim i neverbalnim sredstvima između dvije ili više osoba koji je prilagođen određenoj situaciji te može imati različite ciljeve“ (Antolović i sur., 2020: 21). Također, možemo kazati da je komunikacija sredstvo s pomoću kojega dvije ili više osoba izmjenjuju informacije i međusobno utječu na svoja mišljenja i ponašanja. Komunikacija se iznosi porukama, a poruke se sastoje od niz simbola. Simboli su geste, riječi, slike, zvukovi ili pokreti (Vodopija, 2007).

¹ <https://hr.thpanorama.com/articles/cultura-general/historia-de-la-comunicacin-prehistoria-edad-contemporanea.html> pristupljeno 28.07.2022

Svaka dobra komunikacija treba posjedovati:

- Vještine "slušanja" i "promatranja" drugih te "razumijevanja" njihovih poruka;
- Vještine prenošenja vlastitih ideja i osjećaja drugima kako bi te naše ideje i osjećaji mogli biti od neke pomoći (Richman, 1994).

Dobra i kvalitetna komunikacija nam omogućuje da izbjegnemo nesporazume koje nam mogu prouzrokovati konflikte u poslovnom svijetu, u međusobnim odnosima te u radu s djecom. Također, kod uspješne komunikacije nije važno samo ono što smo mi izgovorili, važno je ono što je sugovornik primio te na koji je način shvatio ono što govornik želi kazati. Govornik treba upotrebljavati jasne, ne optužujuće riječi u razgovoru te iskazati svoje i prepoznati tuđe osjećaje kako bi komunikacija bila uspješna.

1.2. Kulturološke razlike u komunikaciji

Neovisno koliko smo kompetentni u komunikaciji s drugim ljudima, veliki utjecaj imaju i situacije u kojoj se komunikacija odvija. Različite situacije ovise o ponašanju pojedinca te njegovim socijalnim vještinama. Također, kultura posjeduje svoje osobite načine komuniciranja i izražavanja svojih osjećaja. U različitim kulturama koriste se različite poruke po kojima se ljudi razlikuju, pa može doći do pogrešne interpretacije poruka ukoliko se nedovoljno poznaje kultura u kojoj se nalazimo (Hercigonja, 2017)

Svaki simbol može imati više različitih značenja. Moguće je da ista osoba u dvije različite situacije istoj riječi daje različito značenje.

Iz tog razloga govorimo o dva značenja komunikacije:

- Denotativno-deskriptivno značenje, zajedničko većini ljudi neke kulturne sredine
- Konotativno-osobno značenje koja nije lako otkriti i koja ne moraju biti zajednička većem broju ljudi (Vodopija, 2007).

Važno je da se razlike u kulturama prihvaćaju i poštuju s ciljem da se započeta komunikacija između različitih naroda dobro i kvalitetno realizira bez poteškoća i neugodnosti.

1.3. Važnost komunikacije

Često mislimo da je dovoljno u razgovoru iznositi samo korisne i prave sadržaje. Riječi koje izgovaramo su dobre i pametne, a zaboravimo da razgovor nije samo verbalna komunikacija. Kad razgovaramo važno je i ono o čemu mislimo, kako se izražavamo te ono najbitnije, naš stav pri komunikaciji. Ponekad naši neverbalni znakovi pokazuju suprotno od onoga što govorimo dok toga nismo ni svjesni. Prema autoru Brajša (2005) grčki filozof Menander kaže da druge uvjeravamo svojim bićem i ponašanjem, a ne izgovorenim riječima.

Važno je naglasiti kako je komunikacija osnovna ljudska potreba koja ovisi o govoru te se razvija već od ranog djetinjstva i proteže kroz sve faze života. Ljudskom biću je potrebna pomoć kad se nađe u teškoj situaciji u životu ili samo ima potrebu za dobar i kvalitetan razgovor. Osoba osjeća veliko olakšanje kada ima nekoga kome se može povjeriti te s kime može podijeliti svoje misli i osjećaje.

Komunikacija kao razumijevanje i dijeljenje ideja i informacija znači interakciju s drugim ljudima. Komunicirati znači biti sposoban svoje potrebe izgovoriti govorom, ali i razumjeti te ispuniti očekivanja drugih. Sve to moguće je jedino ako se osoba može izraziti verbalno, ali i neverbalno. Poznavanje jezika mora biti takvo da se može izraziti bez poteškoća (Vodopija, 2007).

1.4. Kako postići uspješnu komunikaciju

Jedan od najvažnijih aspekata uspješne komunikacije je slušanje. Slušanje nije samo razumijevanje izrečenih ili napisanih informacija, nego i razumijevanje kako se govornik osjećao tijekom komunikacije². Aktivnim slušanjem sugovornika iskazujemo empatiju i razumijevanje, pokazujemo da smo zainteresirani za komunikaciju, poštujemo njegovo razmišljanje te shvaćamo što nam želi reći. Osim toga, aktivnim slušanjem imamo priliku uočiti svaku, pa i najmanju promjenu na mimici lica govornika, njegovoj facijalnoj ekspresiji kao i mijenjanje tona glasa ili držanje tijela (Antolović i sur., 2020: 71).

Tubbs i Moss (prema Bratanić, 1977: 101) navode pet značajki uspješne komunikacije:

- Razumijevanje
- Zadovoljstvo
- Utjecaj na stavove
- Oplemenjivanje odnosa
- Izazivanje akcije³

Pri postizanju uspješne komunikacije razumijevanje ljudi i situacija u kojoj se određene osobe susreću je veće. Uspješnom komunikacijom možemo prevladati različitosti, graditi međusobno povjerenje, rješavati probleme te učiti poštivati sebe i druge. Također se izbjegavaju konflikti s drugim osobama te povećava povezanost s djecom, prijateljima, kolegama i partnerom.

²<https://mucanje.com/uspjesna-komunikacija-i-komunikacijske-vjestine/> pristupljeno 27.05.2022

³<https://mail.google.com/mail/u/0/?ogbl#inbox?projector=1> pristupljeno 27.05.2022

1.5. Verbalna i neverbalna komunikacija

Kako bi lakše razumjeli pojam komunikacije, moramo znati da se poruke iznose putem dva osnovna kanala komunikacije, a to su verbalna i neverbalna komunikacija. Većina ljudi misli da se najveći dio komunikacije odvija verbalnim putem, no točno je to da se verbalno iznosi samo 30%, dok neverbalna iznosi 70% komunikacije⁴.

Verbalna komunikacija je komunikacija u kojoj se komunicira riječima. Omogućuje nam da prenosimo informacije pomoću znakova ili simbola te uključuje glasovno ponašanje koje obuhvaća razne komponente komunikacije. Upućuje se na to kako je što rečeno, kolika je intonacija glasa, visoka ili niska, jesu li riječi izgovorene brzo ili sporo.

Verbalna komunikacija je svjesna aktivnost koja ima četiri oblika: čitanje, pisanje, govorenje i slušanje. Govorenje i slušanje se koristi svakodnevno u komunikaciji. Govor je najizražajniji oblik komunikacije te predstavlja jednosmjernan proces; sadrži prisutno davanje, ali ne i primanje poruka. Slušanje može biti pasivno i aktivno te usmjerava pozornost na ono što sugovornik govori.

Pisanje i čitanje je oblik komunikacije koji se ne koristi svakodnevno. Čitanje je važno pri učenju sadržaja, a pisanje spada u izražavanje putem knjiga, eseja, članaka...

Neverbalnu komunikaciju možemo definirati kao komunikaciju bez riječi koja služi prvenstveno za izražavanje emocija, samopoimanje stavova i osobina ličnosti. Ona dopunjava sadržaj verbalne komunikacije, ali može biti i samostalan način komuniciranja. Dok je verbalna komunikacija svjesna aktivnost, neverbalna spada pod nesvjesnu aktivnost. Ona se odvija spontano, nesvjesno i u nekim situacijama se ne može ni kontrolirati. Stoga je neverbalna komunikacija snažnija od verbalne te nam pokazuje iskrenost izgovornih riječi.

⁴ <https://stampar.hr/hr/novosti/verbalna-i-neverbalna-komunikacija> pristupljeno 27.05.2022.

Funkcije neverbalne komunikacije:

- Izražavanje emocija
- Izražavanje uzajamnih stavova
- Prezentiranje vlastitih osobina
- Praćenje, podrška i dopuna verbalne komunikacije
- Zamjena za verbalnu komunikaciju
- Konvencionalno izražavanje.⁵

⁵ <https://repo.ozs.unist.hr/islandora/object/ozs%3A738/datastream/PDF/view> pristupljeno 2.7.2022.

2. KAKO PRAVILNO RAZGOVARATI S DJETETOM

Nije važno što, nego i kako se razgovara s djecom. Djeca ne reaguju na ono što se kaže onoliko koliko se do sada mislilo. Kod uspješne komunikacije s djecom, važno je prvo naučiti pravilan i prihvatljiv način komunikacije.

Za postizanje kvalitetnog odnosa, s djetetom nije poželjno razgovarati što više, nego što kvalitetnije. Kvalitetan razgovor s djetetom sastoji se od pažljivog slušanja djeteta te prihvaćanja i uvažavanja iskaza djeteta bez procjenjivanja ili kritiziranja (Slunjski 2003).

2.1. Kako djeca komuniciraju

U ranom djetinjstvu djeca najčešće komuniciraju kroz igru koja čini temelj dječje aktivnosti. Kroz igru dijete otkriva sebe i svijet oko sebe te mu igra predstavlja pripremu za život. Njome ono eksperimentira, socijalizira se i prihvaća interakciju s okolinom, zadovoljava znatiželju, stječe kontrolu nad određenim situacijama i na koncu se kroz igru i obrazuje. Djeca komuniciraju instinktivno, koriste svoju maštu i kreativnost. U jasličkoj dobi dječja komunikacija usmjerena je osjetilno i vlastitim tijelom. Oko druge godine dijete počinje biti svjesno sebe i ta svjesnost im pomaže širiti maštu, znatiželju i želju za istraživanjem i komuniciranjem (Masheder, 2002).

Igra je djetetov instrument pomoću kojeg ono uči o svijetu oko sebe: kako funkcioniraju međuljudski odnosi (igre uloga, igre s lutkama i plišanim igračkama), kako se ponaša unutar društva i prema drugim ljudima (imitacija roditelja), koje su funkcije pojedinih predmeta (supstitucija i imitacija)...

Dječje igre se mogu uvrstiti u tri kategorije:

1. FUNKCIONALNA IGRA:

Funkcionalna igra je igra u kojoj dijete isprobava, koristi, uči i razvija svoje sposobnosti. Nastaje već u dobi od prvog do trećeg mjeseca života kao dječja interakcija s okolinom. Istražuje predmete, koristi ih te isprobava mogućnosti tih predmeta.

U početku dijete koristi svoje tijelo kao predmet istraživanja; igra se prstićima, a kasnije te igre postaju složenije: služi se pokretima, puzi, hoda, skače... Na taj način razvija dječje motoričke sposobnosti.

2. SIMBOLIČKA IGRA:

Za Šagud (2002) simbolička je igra predmet istraživanja mnogobrojnih istraživača koji su ponudili raznovrsne prikaze takve igre. Postoje neslaganja u terminološkome području, pa je tako nazivaju igrom uloga, imaginativnom igrom, igrom fikcije, igrom pretvaranja, dramskom igrom, igrom mašte i tako dalje⁶. Predstavlja dječji napredak u kognitivnom razvoju.

3. IGRE S PRAVILIMA:

Igre s pravilima potiču razvoj samokontrole koja je preduvjet za učenje koje će kod djeteta u dobi od sedam godina biti glavna aktivnost. Omogućuju djetetu shvatiti niz društvenih i socijalnih vještina kao što su dijeljenje, izmjenjivanje, čekanje reda u igri, poštivanje i razumijevanje suigrača. Dijete sudjeluje u raznim natjecateljskim igrama gdje uči pravila ili osmišljava nova te kroz igru uči gubiti i pobjeđivati.

Bitno je naglasiti da je svako dijete individua te ne pokazuju svi isti interes za određenu igru te se ne može očekivati kako će svaka igra biti zanimljiva svima. Također, kod odabira igre važno je paziti na interes, dob i osobne sklonosti djeteta, no jedino što je važno kod igre je to da se djeca zabavljaju i uče.

⁶ <https://repozitorij.ffst.unist.hr/islandora/object/ffst:3118/datastream/PDF/download> pristupljeno 14.07.2022

2.2. Razgovor s djecom

Djeca slušaju, ali odrasli nisu ni svjesni koliko oni sve promatraju. Geste, mimika, držanje tijela, mjesto i vrijeme razgovora, očni pogled bitno utječu na prihvaćanje ili odbijanje poruka koju se želi prenijeti djetetu. Prema Brajši (2005) u nastavku je opisano nekoliko primjera koji su poželjni pri komunikaciji s djecom te stav roditelja kojeg moraju biti svjesni tijekom komunikacije.

a) Roditeljski stav prema onome što govori djetetu

Ako roditelj nema pozitivan stav prema onome što govori i ako iskreno ne voli dijete kojemu se obraća, vjerojatno se neće ostvariti poruka koju želi prenijeti. Međusobno povjerenje i iskrena ljubav između roditelja i djeteta tajna je uspješne komunikacije. Kako bi dijete shvatilo što mu se želi reći, prvo roditelj mora prihvatiti što mu govori i biti uvjeren u to.

b) Iskrenost izgovorene poruke djetetu

Samo iskren razgovor s djetetom je uspješan razgovor. Iskren razgovor traži poklapanje onoga što se govori s onim što se misli i osjeća te kako se ponaša. Ono što se djetetu govori, mora se misliti i osjećati te se ponašati onako kako mu i roditelji savjetuju da se ponaša.

c) Ostvaruje se primljena, a ne poslana poruka

Dijete reagira na ono što je čulo i kako je razumjelo, a ne na ono što mu se kaže. Često se ono što se namjerava kazati, kaže posve drugačije. Dijete ostvaruje primljenu i shvaćenu, a ne zamišljenu i izgovorenu poruku roditelja.

d) Razgovor s djecom mora biti razumljiv

U razgovoru s djecom, roditelj mora biti jednostavan, a ne kompliciran, kratak, a ne opširan, pregledan, a ne nepregledan, zanimljiv, a ne dosadan. Uspješan razgovor je jednostavan, kratak, jasan i zanimljiv.

e) Ja-poruka u razgovoru s djecom

Pri korištenju Ja-poruka u komunikaciji, osim što roditelj izražava o sebi i svojim osjećajima, uči dijete kako se govori o sebi i svojim osjećajima. S iskrenim Ja-porukama dijete roditelj ga privlači sebi i onome što mu govori.

f) Slušanje i razmišljanje u razgovoru s djetetom

Mora se razmišljati o onome što dijete govori, a ne samo o onome o čemu se djetetu govori.

Djeca vole:

- Izravan i jasan govor
- Razumljiv, pregledan i prepoznatljiv govor
- Kratak, sažet i iskren govor
- Slikovit životan, konkretan i zanimljiv govor (Brajša, 2005:)

Prema djeci treba biti konkretan, potpun i pravedan, a ne općenit, manjkav i subjektivan. To je temelj kvalitetne roditeljske komunikacije koja ima dalekosežne posljedice na budućnost djeteta.

2.3. Utjecaj majke i oca na dječji razvoj i odgoj

Roditelji su prvi i najznačajniji odgojitelji djeteta, prvi modeli identifikacije i imitacije, prvi uzori za učenje govora i most za uspostavljanje socijalnih konteksta sa širim okruženjem. Stoga nije svejedno jesu li roditelji vedre naravi koji s optimizmom gledaju na život, znaju se radovati i imaju smisao za humor ili su mrzovoljni, potišteni, pretjerano zabrinuti i šutljivi. Prvi će zasigurno privlačiti dijete i povoljno utjecati na njegov psihički razvoj, dok će drugi vjerojatno odbijati dijete, činiti ga nepovjerljivim i u njemu izazivati strah (Ljubetić, 2007: 63). Kroz obiteljski odgoj djetetu se treba dopustiti da bude punopravni član te da sudjeluje u planiranju, rješavanju problema i konflikata kako bi vidjelo da se njegovi osjećaji poštuju i prihvaćaju. Na taj način dijete stječe samopouzdanje te uviđa važnost roditeljskog odgoja.

Odgojni stil koji preteže u obiteljskom odgoju ima veliki utjecaj na razvoj djetetove osobnosti i na njegovo ponašanje. Djeca stječu prve percepcije, formiraju navike, stječu prva iskustva i znanja te uvježbavaju sposobnosti (Stevanović M., Stevanović D., 2004). Obično i u većini obitelji nema čistog odgojnog stila nego različitih mješovitih tipova pristupa u odgoju. No, valja znati osnovne karakteristike pojedinih odgojnih stilova, prepoznati principe djelovanja te ako su dobri zadržati ih u odgojnom djelovanju, a ako nisu potrebno ih je osvijestiti i mijenjati.

Neke karakteristike odgojnog stila u obitelji:

- Kruti odgojni stil - karakterizira jaku moć obitelji, a emocionalni život djeteta stavlja se po strani. Dijete se često kritizira, zastrašuje i posramljuje. U tom načinu odgoja je greška što dijete dobiva puno negativnih iskustva te može doći do nesigurnosti djeteta, postaje povučeno i bojažljivo. Može se javiti agresivnost. Takva djeca se previše opterećuju kako da zadovolje roditelje, a izostavljaju druge bitnije stvari.
- Ravnodušni odgojni stil - obuhvaća odnos u kojem dijete ima previše slobode te nema postavljene granice između dobrih i loših postupaka. Takva djeca od malih nogu nauče manipulirati roditeljima, a posljedično roditelji ne mogu kontrolirati svoje dijete.
- Popustljivi odgojni stil - karakterizira često popuštanje djetetovim prohtjevima, odnosno roditelj ne razlikuje djetetove želje i potrebe.
- Demokratski odgojni stil - djeca i roditelji grade pozitivan odnos. Dijete osjeća ljubav i toplinu, a dijete se prihvaća onakvo kakvo je. Ovaj odgojni stil je najpogodniji za djetetov razvoj. Dostupna je komunikacija s djetetom te rješavanje problema putem komunikacije, a ne kažnjavanjem.

Svako dijete je posebno i ima svoje kvalitete. Samo što neka djeca ne pronađu sebe, pa su izgubljena u svojim mislima. I zbog toga su roditelji jako važni u procesu odgoja kako bi svoju djecu stavili na pravi put i pomogli mu da upozna samog sebe.

3. INTERAKCIJA U POVEZANOSTI OBITELJI I VRTIĆA

Prema *Ulozi pedagoga u unaprijeđenu komunikacijskih roditeljskih sastanaka* (Maglov, 2015), obitelj je ključan socijalizacijski čimbenik koji priprema dijete da se uspješno suoči i prilagodi mnogobrojnim i brzim promjenama. Sve veći broj djece uključen je u programe ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, a kako bi se uspješno odgovorilo na potrebu za cjelovitim odgojem i razvojem djeteta ključna je međusobna usmjerenost obitelji i dječjeg vrtića s zajedničkim ciljem dobrobiti za dijete (Uloga pedagoga u unapređivanju komunikacijskih roditeljskih sastanaka).

Također, dobrobit kvalitetne komunikacije s roditeljima je obostrana, kako za roditelje tako i za odgojitelje. Budući da su roditelji osobe koje najbolje poznaju svoje dijete nužno ih je prihvatiti kao ravnopravne i aktivne sudionike u odgojno-obrazovnom procesu. „Roditelji i odgojitelji posjeduju različita znanja i sposobnosti, a njihova zajednička usmjerenost na djetetove potrebe i dijeljenje odgovornosti svakako unapređuje kvalitetu rada“ (Maglov, 2015: 146).

3.2. Osiguravanje dobrobiti za dijete

Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014), usmjeren je prema osiguranju dobrobiti za dijete. „Osiguravanje dobrobiti za dijete podrazumijeva usmjerenost planiranja odgojno-obrazovnog procesa na dijete i njegovu dobrobit“ (Slunjski i sur., 2014: 24). Proizlazi iz očekivanja i znanja odgojitelja te shvaćanja djeteta, djetinjstva, socijalizacije te odgoja i obrazovanja.

Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj (2014) uključuje tri načina na koja se može ostvariti dobrobit djeteta:

1. Osobna, emocionalna i tjelesna dobrobit:
 - Razvoj motoričkih vještina
 - Usvajanje higijenskih, prehrambenih i kretnih navika
 - Smirenost, samopoštovanje i samosvijest djeteta

- Otvorenost djeteta prema svijetu oko sebe i prema novim iskustvima
- Spremnost djeteta na donošenje odluka koje se odnose na njegove aktivnosti
- Promišljanje i samoprocjena vlastitih aktivnosti i postignuća
- Procjenjivanje mogućih posljedica svojih akcija tj. razmatranje načina njihova ostvarenja
- Razvoj osobnog i socijalnog identiteta djeteta

2. Obrazovna dobrobit

- Uspješno funkcioniranje i razvijanje osobnih potencijala
- Percepcija sebe kao osobe koja može i voli učiti
- Argumentirano iznošenje vlastitih načina razmišljanja
- Identifikacija različitih izvora učenja i njihovu raznovrsnu primjenu
- Visoka uključenost djeteta u odgojno-obrazovne aktivnosti (zaokupljenost)
- Osvještavanje procesa vlastitog učenja, upravljanja njime i postupno preuzimanje odgovornosti za taj proces

3. Socijalna dobrobit

- Uspješno interpersonalno funkcioniranje i razvijanje socijalnih kompetencija
- Razumijevanje i prihvaćanje drugih i njihovih različitosti
- Etičnost, solidarnost i tolerancija djeteta u komunikaciji s drugima
- Uspostavljanje, razvijanje i održavanje kvalitetnih odnosa djeteta s drugom djecom i odraslima
- Aktivno sudjelovanje, pregovaranje i konstruktivno rješavanje konfliktnih situacija
- Osjećaj prihvaćenosti i pripadanja
- Odgovorno ponašanje djeteta prema sebi i drugima

3.1. Obitelj i emocionalno funkcioniranje

Prema Brajša-Žganec (2003: 5) „emocije su jedan od najvažnijih činitelja koje utječu na cjelokupno funkcioniranje pojedinaca i imaju glavnu ulogu u interpersonalnom životu“. Svako malo dijete na podražaje iz svoje okoline reagira emocionalno. Emocionalni razvoj obuhvaća diferencijaciju pojedinih situacija, učenja načina izražavanja emocija te kontrolu emocija. To područje razvoja smatra se najznačajnijim za razvoj djetetove osobnosti. „Osim biološke zrelosti i razine intelektualnih sposobnosti značajan čimbenik emocionalnog razvoja je djetetova okolina, posebice priroda djetetove afektivne vezanosti za majku“ (Milanović i sur., 2001: 13).

Kako će se roditelji ponašati prema vlastitom djetetu zavisi o mnogim faktorima kao što su osobine i temperament roditelja. „Roditelji svojim ponašanjima i reakcijama uče djecu kako i kada izražavati emocije, kako tumačiti tuđe emocionalno ponašanje te kako upravljati svojim emocijama kako bi se mogli primjerenom ponašati“ (Brajša-Žganec, 2003, 31). Problemi roditelja u braku, konflikti i raskid braka povezani su kod djece s depresijom, povlačenjem, smanjenom socijalnom kompetencijom, većom agresivnošću, zdravstvenim problemima, lošim postignućima te slabim školskim ocjenama. „Istraživanja na odraslima koji su doživjeli razvod braka roditelja kao djeca pokazuju da su djeca razvedenih roditelja više bila pod stresom nego oni koji to nisu doživjeli“ (Brajša-Žganec, 2003: 53).

3.2. Roditelj u vrtiću

Prema *Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014)* kultura predškolske ustanove mora podržavati suradničke i partnerske odnose s djetetovom obitelji na način da se roditelje ili skrbnike informira o djetetovom rastu i razvoju te podržava i osnažuje u njihovoj roditeljskoj ulozi. Preduvjet ostvarivanja partnerstva svakako predstavljaju kompetencije odgojitelja. Oni trebaju biti usmjereni prema kontinuiranom učenju i napredovanju kako bi se unaprijedila odgojno-obrazovna praksa, pa tako i suradnja s roditeljima.

Sve ustanove ranog i predškolskog odgoja ostvaruju različite oblike suradnje s djetetovom obitelji, ali potrebna je iznimna profesionalna snaga i osobna motiviranost da se takvi odnosi razviju u partnerstvo. Maleš (2001) navodi kako većina roditelja želi ostvariti suradnju s dječjim vrtićem, a na odgojiteljima i stručnim suradnicima je zadatak da prepoznaju načine koji im odgovaraju.

Prema Stevanoviću (2003) postoje različiti oblici suradnje između obitelji i vrtića, a očituju se kao:

- individualni kontakti
- roditeljski sastanci
- informiranje putem letaka i kutića za roditelje
- radionice za roditelje
- uključivanje roditelja u neposredan rad i sl.

Ljubetić (2001) razlikuje različite oblike suradnje s obzirom na stupanj uključenosti i međusoban odnos te ih naziva modalitetima partnerstva.

Neki od modaliteta su:

- svakodnevna razmjena informacija
- roditeljski sastanci
- edukativne i kreativne radionice za roditelje
- individualni razgovori s roditeljima
- neposredno sudjelovanje roditelja u odgojno-obrazovnom radu
- dani otvorenih vrata
- zajednička druženja i izleti te posjet djetetovoj obitelji.

Stevanović (2003) navodi kako je još uvijek najviše zastupljena suradnja kroz roditeljske sastanke ili individualne sastanke s odgojiteljima i/ili stručnim suradnicima. Roditeljski sastanci, kao najčešći oblik roditeljske suradnje s dječjim vrtićem, mogu biti: informativni, stručni i komunikacijski.

Informativne sastanke karakterizira razmjena informacija i upućivanje roditelja u odgojno-obrazovni proces od strane odgojitelja, dok se stručni roditeljski sastanci organiziraju u suradnji s gostima predavačima iz raznih društvenih područja kako bi se

roditelje upoznalo s načinima kako da što adekvatnije zadovolje svoje i djetetove potrebe u široj društvenoj zajednici. Komunikacijske roditeljske sastanke karakterizira razmjena iskustava s drugim roditeljima u cilju nadopune dosadašnjeg znanja.

Također, suvremeni uređaji omogućavaju reprodukciju i snimanje audio i video materijala, uporabu različitih edukacijskih aplikacija, on line razmjenu materijala, kao i mogućnost komunikacije na daljinu porukama i video pozivima (Tatković N., Diković, i Tatković S., 2016). Suvremeno doba je omogućilo novitete u odgojno-obrazovnim ustanovama koji pružaju učenje i poučavanje pomoću računala, digitalnih fotografija dječjih radova i izleta koji se mogu iskoristiti u svrhu roditeljskih sastanka kao prilog i dokaz roditeljima kako djeca provode vrijeme u vrtiću. Roditeljski sastanci omogućuju shvaćanje važnosti roditeljske uloge kroz edukativne sadržaje.

3.3. Kako odgojitelj pristupa roditelju

Odgojitelj je svakodnevno uključen u interakciju s roditeljima, te put do uspješnog međusobnog odnosa ostvaruje se kroz suradnju i partnerski odnos koji ovisi o njihovim kompetencijama. Roditelju je potrebno povjerenje u odgojne postupke i u samog odgojitelja, a tu ulogu ima odgojitelj koji će pružiti to povjerenje. Svakog roditelja zanimaju aktivnosti koje se provode u vrtiću, kako napreduje njihovo dijete, kako je prošao dan te pokazivanje empatije i razumijevanja prema njihovom djetetu. Odgojitelj omogućuje roditeljima individualne sastanke nakon radnog vremena, roditeljske sastanke čini zanimljivima, organizira tematske radionice za roditelje, zainteresira roditelja raznim događanjima organiziranim u dječjem vrtiću te potiče organizaciju zajedničkih izleta.

„Odgojno-obrazovna praksa potvrđuje da kad profesionalci uspostave kvalitetan odnos s roditeljima djece i kad međusobno surađujući usklađuju svoje ideje, vizije i viđenja, kad otvoreno razgovaraju i pregovaraju, međusobno se poštuju i uvažavaju, kvalitetno komuniciraju, usklađuju svoje odgojno djelovanje itd., čine djetetu i sebi višestruku korist“ (Ljubetić, 2014: 93).

4. VRTIĆ – "TREĆI ODGOJITELJ"

Odgojitelj je važna osoba u životu svakog pojedinog djeteta jer ima višestruku ulogu koje svakodnevno ispunjava. On je odgovoran za razvoj i odgoj djeteta koje mu je povjereno. Komunicira s djecom, sluša djecu i prati njihove potrebe, usavršava sva područja dječjeg razvoja i poboljšava vlastitu komunikaciju s djecom s ciljem da dijete napreduje po svim aspektima razvoja .

Prema Kinder (2014) psiholozi ističu vrijednost ova tri pravila uspješne komunikacije:

1. Djetetu morate dopustiti da svoje osjećaje izrazi bez prekidanja, ispravljanja, neslaganja. Sve manje od toga guši komunikaciju.
2. Izjave ne započinjati s „ti“, nego govoriti o vlastitim osjećajima (JA-poruke).
3. Izbjegavati upotrebu dviju riječi koje guše svaku komunikaciju: „uvijek“ i „nikada“.

4.1. Kako odgojitelj gleda djecu

Kvaliteta rada odgojitelja uvelike ovisi od očekivanja koja on ima od djece, odnosno od toga što on misli o djeci s kojom radi. Njegova razmišljanja o djeci nazivaju se odgojiteljeva slika o djetetu. Ta se *slika o djetetu* održava na sve što odgojitelj za dijete ili s djetetom radi, jer na određeni način oblikuje sve njegove odgojne postupke (Slunjski 2003). Primjerice, ako odgojitelj ima povjerenje u dijete i osjeća neku sigurnost za rad, lakše će se odlučiti za aktivnost kojom će dijete imati priliku svoje postojeće kompetencije usavršiti, nego što će to napraviti za dijete u koje nema sigurnost niti povjerenje te ga svakodnevno treba poticati na rad te nadgledati. U protivnom, ako se „dijete smatra premalim i tako ga se tretira, dijete neće imati prilike isprobati sebe i svoje mogućnosti, niti će ih moći dalje nadograđivati, pa će se te sposobnosti razvijati mnogo sporije nego bi se mogle razvijati u povoljnijim uvjetima“ (Slunjski, 2003: 8).

Odgojitelj bi trebao svako dijete aktivno promatrati u raznim aktivnostima što mu pomaže boljem razumijevanju djeteta, treba otkrivati interese i aktualne mogućnosti djeteta, kao i specifične načine na koje ono razmišlja i uči te na osnovi tih saznanja dalje bogatiti

okruženje koje će djeci omogućiti učenje aktivnim istraživanjem i interakcijom s odraslima, drugom djecom i materijalima (Slunjski, 2001).

4.2. Poticanje djeteta kroz različite materijale i aktivnosti

Svako dijete ima svoj jedinstveni obrazac razvoja, određen interesima, osobnom strategijom i tempom učenja te ranijim iskustvom i socio-kulturnim kontekstom u kojem živi. Nema djeteta kojeg ne bi nešto zanimalo i koje nema potrebu nečim se baviti, ima svoju osobnu potrebu za nekim znanjem te aktivno i angažirano sudjeluje u procesu spoznavanja. Međutim, interesi djece mogu biti, i najčešće jesu, vrlo različiti. Prepoznavanje stvarnih interesa djece predstavlja veliki izazov odgojiteljima, ali i nezaobilaznu stepenicu u stvaranju uvjeta za kvalitetno življenje djece u vrtiću (Slunjski, 2003: 19).

Kod djece predškolske dobi karakteristično je učenje istraživanjem i eksperimentiranjem. Djeca uče istraživanjem slikovnica, slika, aplikacija, plodova, modela i svega oko sebe. „Kad odgojitelj koristi problemski način u odgoju putem pitanja: kako, zašto, što očekuje, što bi se moglo dogoditi, o čemu se radi, kako to zamišljate, pokušajte sami, što možemo zaključiti, predstavite to crtežom, dolazimo do zaključka da se djeca izravno sučeljavaju s određenim problemom koga trebaju otkriti, analizirati i donijeti potrebne zaključke“ (Stevanović M., Stevanović, D., 2004: 161).

Na primjer, odgojitelj primijeti kako je djeci u zadnje vrijeme zanimljiva tema more. Uloga odgojitelja je da iz te teme izvuče maksimum aktivnosti na temu more: crtanje, pričanje priča, šetnja uz more, što se nalazi u more, dokumentarni te crtani filmovi, realizacija mora od plakata ili drugih materijala... Kroz sve te aktivnosti odgojitelj potiče dječji razvoj, maštu i komunikaciju te unaprjeđuje djetetove kognitivne sposobnosti.

Nadalje, odgojitelj pomaže djeci usvojiti određena znanja i vještine, pomaže im da razviju komunikacijske vještine i da međusobno surađuju. Iz tog razloga odgojitelj ima veliku ulogu u odgoju. On vodi brigu o djeci; mora bit kreativan te svoju kreativnost unaprjeđivati, stvarati pozitivno ozračje te promatrati i uvažavati djetetove aktivnosti.

4.3. Zašto je važno okruženje u ustanovi gdje dijete boravi

Važan čimbenik za odgoj djeteta je okruženje gdje dijete boravi. Međutim, vrlo su važni i međuljudski odnosi između djelatnika i ustanove. Ako želimo postići neki cilj, moramo biti svjesni da će uspješnost biti ostvarena u međusobnoj suradnji. „Dobar odraz osobne potrebe svakog odgojitelja/učitelja da se u odgojno-obrazovnoj komunikaciji samo određuje, razvija i usavršava, što je u skladu s prirodom odgojno-obrazovnog procesa“(Tischler, 2007 prema Tatković, 2016: 106). Za kvalitetan rad u ustanovama ranog odgoja odgojitelji, ravnatelj i ostali djelatnici u ustanovi moraju međusobno sudjelovati, međusobno pomagati pri organizaciji izleta, priredba, prikupljanja materijala i ostalog kako bi rad u odgojno-obrazovnoj ustanovi bio što kvalitetniji za one kojima je to i namijenjeno. Prema Vujičić (2008) stručni razvoj učitelja i odgojitelja je nužan za razvoj bolje kvalitete, kulture, odgojno-obrazovne ustanove; prema tome, uloga ustanove je da osigura ozračje koje pogoduje trajnom učenju i usavršavanju odgojitelja. Kako odgojitelji stvaraju poticajno okruženje u kojem djeca uče čineći i sudjelujući, tako i članovi odgojno-obrazovne ustanove trebaju imati poticajno okruženje, u kojem će i oni većim dijelom učiti čineći.

Također, osim pozitivnog ozračja i stručnog razvoja odgojitelja, prema Miljak (2009), prostor dječjeg vrtića mora biti pedagoški pripremljen za djecu koja će u njemu boraviti. Boravak treba biti ugodan, privlačan za življenje i učenje djece, imati slobodu kretanja te veliki uređeni prostor u koji će biti dobro opremljen s mnogim materijalima, alatima te sredstvima koji će djeci pružiti aktivan boravak u ustanovi. „Prostor i dvorište u kojima djeca žive, uče i igraju se trebaju biti ispunjeni raznovrsnim prirodnim materijalima, sredstvima, alatima, igračkama, penjalicama, dostupnima djeci da ih slobodno biraju, istražuju i igraju se s njima i to u rasponu od jednostavnih do onih koji su zahtjevni u svim aspektima znanja i razvoja djece“ (Miljak, 2009: 23). „Struktura ustanove najčešće se povezuje s njezinim prostorom, materijalnom opremljenošću, vremenskim strukturiranjem aktivnosti djece i učitelja te ostalim organizacijskim pitanjima, dok se kulturom najčešće smatraju vrijednosti, stavovi, norme i očekivanja učitelja“ (Vujičić, 2008:16).

5. METODOLOGIJA ISRAŽIVANJA

5.1. Cilj i zadaci istraživanja

Odnos između roditelja i odgojno-obrazovne ustanove jedan je od glavnih čimbenika u postizanju kvalitetnog okruženja koji utječe na razvoj djeteta. Iz toga razloga provedeno je istraživanje kojim se želi ispitati zadovoljstvo roditelja i djece s ustanovom.

Zadaci ovog istraživanja su:

1. Istražiti mišljenje roditelja o zadovoljstvu suradnjom s odgojiteljem
2. Istražiti mišljenje roditelja o zadovoljstvu djece okruženjem u dječjem vrtiću.

U prvom području istraživanja želi se utvrditi mišljenje roditelja koliko su zadovoljni emocionalnom pažnjom odgojitelja prema djeci, stupnjem roditeljske uključenosti u rad vrtića te koliko se odvija kvalitetna i iskrena komunikacija u odgojno-obrazovnim ustanovama.

Drugim područjem istraživanja želi se utvrditi mišljenje roditelja o zadovoljstvu djece okruženjem i načinom na koji provode vrijeme u vrtiću: što ih najviše uveseljava, u čemu najviše uživaju igrati se, kako provode vrijeme s prijateljima te jesu li ikad došli nezadovoljni u svoj dom te što je prouzrokovalo to nezadovoljstvo kod djeteta.

5.2. Uzorak istraživanja

Uzorak istraživanja obuhvatio je 53 roditelja djece predškolske dobi s područja cijele Republike Hrvatske koji imaju ili su imali djecu u odgojno-obrazovnim ustanovama. U istraživanju nisu analizirane socio-demografske karakteristike roditelja, već samo njihova vlastita iskustva i stavovi prema odgojno-obrazovnim ustanovama.

5.3. Instrument istraživanja

Za izvedbu ovog istraživanja sastavljen je anketni upitnik koji je formiran u Google obrascu te uključuje sedam pitanja otvorenog tipa. Prva četiri pitanja uključuju odnos između odgojitelja i roditelja i vlastitog stava o međusobnom odnosu, dok se preostala tri pitanja odnose na dijete te kako on prihvaća boravak u odgojno-obrazovnoj ustanovi.

5.4. Postupak istraživanja

Anketno istraživanje „Roditelj – odgojitelj“ je provedeno postavljanjem Google obrasca na različitim Facebook stranicama kao što su: "Mamine tajne anonimne i javne", "Mame, trudnice i bebe", "Djeca i odgojitelji = kreativnost" te dijeljenje ankete putem Google obrasca poznanicima.

Istraživanje je bilo provedeno u razdoblju od 9. 12. 2021. godine do 28. 12. 2021. godine.

5.5. Rezultati intervjua i interpretacija

5.5.1. Zadovoljstvo roditelja u suradnji s odgojiteljem

Od samog rođenja djetetu je potrebno da se osjeća sigurno i voljeno. Sigurnost i emocionalna pažnja utječu na djetetov cjelokupan rast i razvoj te je za roditelje vrlo važno da odgojitelji pružaju maksimalnu ljubav i privrženost prema djetetu.

Kroz prvo pitanje, a i jedno od najvažnijih pitanja, pridodaje li odgojitelj dovoljno emocionalne pažnje, možemo vidjeti kako je većina roditelja zadovoljno. Od ukupno 53 ispitanika, njih 39 smatra da su zadovoljni, dok devet smatra da ne pruža dovoljno emocionalne pažnje te samo dvoje smatraju da nisu sigurni i ne znaju odgovoriti na to pitanje. Neki od odgovora su:

- Smatram da njegova asistentica pridaje dovoljno emocionalne pažnje, ali s obzirom da ima poteškoća u razvoju, također smatram da se ne zalaže dovoljno oko vježbi koje su mu potrebne kako bi se te poteškoće svele na minimum.

- Naša odgojiteljica pokušava svakom djetetu pristupiti individualno i smatram da jako puno pažnje daje mom djetetu kada je moje dijete treba.
- Moglo bi biti i malo više pažnje.

Odgojno-obrazovna ustanova je mjesto gdje dijete provodi do osam sati dnevno i roditelji djeteta s odgojiteljem imaju zajednički cilj, a to je dobrobit djeteta. Da bi ostvarili zajednički cilj, trebaju bit fokusirani na dijete, međusobnu komunikaciju te samu uključenost u rad dječjeg vrtića.

Sljedeće pitanje se odnosi na uključenost u rad dječjeg vrtića, s 33 ispitanika zadovoljna i 16 nezadovoljnih. Neki odgojitelji svakodnevno, putem društvenih mreža (Whats App; Viber), šalju slike i izvještavaju o načinu rada, dok ima i slučaja da odgojitelj osrednje odgovori na pitanje „*ma da sa svima se on druži, super je bio*“ no roditelji traže više informacija o svom djetetu i njegovom boravku u vrtiću. Roditelji su odgovorili npr. ovako:

- Svaki dan putem Viber grupe dobivamo sličice i izvještaj o načinu rada i aktivnostima djece toga dana.
- Ne, gotovo uvijek kada dođem po sina i pitam šta su radili, s kim se igra/druži, uvijek dobijem odgovor "ma da svima se on druži, super je bio".

Na prethodno pitanje se nadovezuje komunikacija roditelj – odgojitelj. Veliki broj ispitanika, 42 ispitanika, odgovara kako je zadovoljno međusobnom komunikacijom dok mali broj, samo četiri, je reklo da nije zadovoljno. Ostali ispitanici smatraju da može i bolje ili su osrednje zadovoljni. Također ističu društvene mreže u slučaju da dođe do problema te ih u tom slučaju odgojitelji kontaktiraju. Odgovorili su:

- Jako sam zadovoljna jer ju mogu kontaktirati ako imam problem da djetetom i boravkom u vrtiću.
- Nikako (zataškana korona, jedna grupa uopće nije dolazila).
- I više nego zadovoljna.
- Moglo bi i bolje.

Kad su u pitanju naši najmiliji, svaka sitnica nam je vrlo važna. S čime se igralo naše dijete i što je bilo za ručak do neke ozbiljnije situacije, poput neke nezgode ili neugodne

situacije. No je li moguće da odgojitelji uspiju nadzirati svu djecu i ne propustiti nijednu situaciju za koju roditelji žele znati ili namjerno šute? U anketi je 28 ispitanika reklo kako vjeruje u to da mu odgojitelj ispričati svaku situaciju i da ima stopostotno povjerenje u njega, no 14 ispitanika smatra da odgojitelj ipak prešuti neke situacije „uglavnom su jako šture i kod pozitivnih i kod negativnih informacija. Što više pitam, manje znam“. Jedan ispitanik smatra da je puno djece u grupi te da iz tog razloga ne mogu niti pratiti sve. Također, smatraju ako je odgojiteljica prešutjela, ta situacija nije od neke važnosti. Dali su odgovore:

- Ako nije nešto ozbiljno, ne poduzimam ništa, to su djeca i nezgode se uvijek događaju.
- Ne prešute, uvijek su me do sada obavijestili o bilo kakvom "incidentu" koji se dogodio.
- Da. Prvo razgovaram s djetetom, a tek onda vodim razgovor s odgojiteljicom i ravnateljicom ustanove.
- Mislim da je to ikakva ozbiljnija situacija da bi bila obaviještena.
- Ne jer je komunikacija s roditeljima na visokom nivou i uvijek znam što je moje dijete taj dan radilo u vrtiću.
- Ako je prešutjela vjerujem da situacija nije od neke značajne važnosti.
- Puno toga ni ne vide kad ih je previše.
- Da, ali mislim da to nisu sigurno strašno bitne situacije i nezgode.
- Da, pitam ih zašto mi nisu rekle.
- Ne, za sada još nisu. Rekle su i suprugu što je bilo kad je došao po dijete, a i meni sutradan ujutro.
- Možda, ne znam to.
- Ne mislim. Naša je odgojiteljica otvorena i smatram da ne prešuti ništa.
- Uglavnom su jako šture i kod pozitivnih i kod negativnih informacija. Što više pitam, manje znam.
- Ako postoji problem odgojitelj ga rješava sa djecom i na vrijeme nas obavijesti.
- Da, ništa, jer saznam nakon određenog vremena.
- Puno toga ni ne vide kad ih je previše.

5.5.2. Važnost dječjeg okruženja

Odnos roditelja i odgojitelja uvelike utječe na dijete. Ako roditelji i odgojitelji imaju dobar i kvalitetan odnos, to će utjecati i na odnos između odgojitelja i djeteta. Na pitanje je li Vaše dijete zadovoljno okruženjem u kojem boravi 45 ispitanika je rekla da je zadovoljno, tri ispitanika je reklo da nije zadovoljno „*nikad nije prihvatio 100%, ima 5 god.*“, dok tri ispitanika su rekli da ne zna ili da nije sigurno u to je li njihovo dijete zadovoljno okruženjem u kojem boravi. Također, jedan ispitanik je rekao da mu dijete ima logopedskih problema i muči ga komunikacija s drugom djecom „*moje dijete ima logopedski problem i to ga koči u komunikaciji sa ostalom djecom. Radi toga je povučen i treba mu vremena da se opusti u vrtiću. Ovisno o njegovom raspoloženju imamo dobrih i loših dana*“. Neki od odgovora su:

- Da, smatram da je zadovoljan.
- Više ne nego da.
- Nadam se da je.

Svakodnevnim boravkom u vrtićkom okruženju djeca imaju mogućnost birati sadržaje svojih aktivnosti, prate interes i svoje potrebe za istraživanje i stvaranje. Svakodnevno se susreću sa svojim prijateljima te stvaraju nova prijateljstva. Na pitanje što Vaše dijete uveseljava u dječjem vrtiću najviše odgovora je bilo da dijete uveseljavaju prijatelji, razne igre, druženje s drugom djecom, razni projekti koji se održavaju u skupini, glazba i pjesmice, boravak na otvorenom „*Izvrzne tete, prijatelji, oblik rada s djecom pri tome misleći na uključenost djece u sve segmente odgojno-obrazovnog oblika rada s njima. I uvijek nauče nešto novo, npr. O svome gradu zna skoro više od mene*“. Dok samo jedan roditelj od 53 ispitanika je rekao da ne zna što uveseljava njegovo dijete u vrtiću. Ostali odgovori su:

- Najviše ga uveseljava boravak vani na dječje igralištu. Ne voli zatvorene prostore i ponekad se buni kada treba ispunjavati radne listiće jer je predškolac.
- Izvrzne tete, prijatelji, oblik rada s djecom pri tome misleći na uključenost djece u sve segmente odgojno-obrazovnog oblika rada s njima. I uvijek nauče nešto novo, npr. O svome gradu zna skoro više od mene.

Osim radosti i veselja u dječjem svijetu postoji i druga raspoloženja. Na pitanje primijete li nekad da dijete iz dječjeg vrtića dolazi tužno ili ljuto, 36 ispitanika je reklo da nije primijetilo da mu dijete dolazi tužno ili ljuto iz dječjeg vrtića. Ostali ispitanici su rekli da dolazi tužno jer napušta svoje prijatelje, igru i jer odlaze „*bude tužan jer odlazi*„. Jedan ispitanik je rekao da dolazi tužan radi odgojiteljice „*bilo je takvih situacija, sve zbog odgojiteljice koja je dozvoljavala svakakva ponašanja grupe, no ista je smijenjena pa je i moje dijete sretnije. :)*“, dok je nekolicina ispitanika rekla kako dolazi tužno radi međusobnih dječjih incidenata: „*dešavalo se, ali ne zbog komunikacije već zbog dječjih razmirica*“, „*ljuti ga ako mu se netko ruga radi govora ili ako ga neko dijete fizički napadne*“. Donosimo neke odgovore:

- Ponekad, ako je tvrdoglava i nije po njezinom onda se ljuti, ali brzo ju u prođe.
- Svako dijete nekad dođe ljuto, i oni imaju pravo na loš dan, razlozi su najčešće bezazleni dječji.
- Bilo je takvih situacija, sve zbog odgojiteljice koja je dozvoljavala svakakva ponašanja grupe, no ista je smijenjena, pa je i moje dijete sretnije.
- Ne događa se, ako i da to je rijetko i zbog svađe sa prijateljicom.
- Dešavalo se, ali ne zbog komunikacije već zbog dječjih razmirica.
- Ljuti ga ako mu se netko ruga radi govora ili ako ga neko dijete fizički napadne.

6. ZAKLJUČAK

Obitelj i vrtić dva su temeljna sustava za razvoj i odrastanje djeteta rane i predškolske dobi, zadovoljavanje njegovih osnovnih potreba, stjecanje početne svijesti o sebi i svijetu oko sebe, učenje o komunikaciji i odnosima, suživotu, solidarnosti, toleranciji, razvijanju potencijala te sjecanje znanja i vještine prijeko potrebne za život⁷.

U svrhu shvaćanja važnosti komunikacije od najranije dobi, bitan je pravilan tijek dječjeg razvoja pun ljubavi, igre, suradničkog odnosa u kojem će se svi osjećati zadovoljno. U suštini, kad se obuhvati cijeli život, važan je topli odnos pun ljubavi koji će najviše utjecati na dijete koje nam predstavlja veliku važnost u životu.

Rezultati istraživanja su pokazali veliko zadovoljstvo roditelja u ustanovama gdje im dijete boravi, a razlog tome je što svi imaju jednaki cilj. Kroz proučavanje rezultata istraživanja, može se kazati da su roditelji zadovoljni ustanovom, pristupom odgojitelja koji nudi znanje, igru i sreću svojoj djeci. Nadalje, odnosom između odgojitelja i roditelja može se također utvrditi zadovoljstvo i povjerenje te iskrenost koje nudi odgojitelji. Samo manji broj roditelja nije zadovoljan komunikacijom i pristupom odgojitelja prema svojoj djeci. Dječji razvoj i njihova sreća im je od velike važnosti i iz tog razloga jednaki trud, ljubav i zadovoljstvo pružaju roditelji i odgojitelji.

"Ako želite odgojiti dobru djecu, potrošite pola novca i dvostruko više vremena na njih."

William Thackeray

⁷<https://vrtic-krijesnice.zagreb.hr/UserDocsImages/Nacionalni-kurikulum-za-rani-i-predskolski-odgoj-i-obrazovanje.pdf> pristupljeno 19.07.2022

7. LITERATURA

1. Antolović, K. i Sviličić, N. (2020). *Komunikacijske vještine*. K&K Promocija
2. Brajša, P. (2005) *Roditelj i djeca*. Zagreb: Glas koncila
3. Brajša-Zgarec, A. (2003). *Dijete i obitelj, emocionalni i socijalni razvoj*. Jastrebarsko: Naklada slap
4. Hercigonja, Z. (2017). Utjecaj kulture na međunarodno poslovanje. *Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku*, (3-4/2017), 171-180. [Online].
Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/272313> [pristupljeno: 28.07.2022.]
5. Kinder, I. (2014). Komunikacija odgojitelj – dijete. [Online].
Dostupno na: <http://www.dvds.hr/pdf/komunikacija.pdf> [pristupljeno: 03.07.2022.]
6. Krajnović, P. (2021). *Uloga odgojitelja u igri djeteta* (Doctoral dissertation, University of Zagreb. Faculty of Teacher Education). [Online].
Dostupno na: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:147:612588> [pristupljeno: 03.07.2022.]
7. Ljubetić, M. (2007). *Biti kompetentan roditelj*. Zagreb: Mali profesor
8. Ljubetić, M. (2014). *Od suradnje do partnerstva obitelji, odgojno-obrazovne ustanove i zajednice*. Zagreb: Element
9. Maglov, K. (2015). *Uloga pedagoga u unapređivanju komunikacijskih roditeljskih sastanaka*. *Acta Iadertina* 12(2), 0-0 [Online].
Dostupno na <https://hrcak.srce.hr/file/280207> [pristupljeno: 03.07.2022.]
10. Mavračić Milković I. (2019). Stavovi roditelja i odgojitelja o oblicima suradnje i partnerstva u dječjem vrtiću. *Didaskalos: časopis Udruge studenata pedagogije Filozofskog fakulteta Osijek*, 3(3.), 69-84 [Online].
Dostupno na <https://hrcak.srce.hr/file/341361> [pristupljeno: 03.07.2022.]
11. Miljak, A. (2009). *Življenje djece u vrtiću: novi pristup u shvaćanju, istraživanju i organiziranju odgojno-obrazovnog procesa u dječjem vrtiću*. Zagreb: SM naklada
12. Milanović, M., Stričević, I., Maleš, D. i Sekulić-Majurec, A. (2001). *Skrb za dijete i poticanje ranog razvoja djeteta u Republici Hrvatskoj* 2. izdanje. Zagreb: Targa.

13. Richman, N. (1994). *Komunikacija s djecom: kako pomoći djetetu kada je u nevolji: priručnik br. 2*. Zagreb: Dobrobit
14. Slunjski, E. (2003). *Devet lica jednog odgajatelja*. Zagreb: Mali profesor
15. Slunjski, E. (2001). *Integrirani predškolski kurikulum, rad djece na projektima*. Zagreb: Mali profesor
16. Stevanović, M. i Stevanović, D. (2004). *Predškolsko dijete za budućnost*. Varaždinske toplice
17. Tatković, N., Diković, M. i Tatković, S. (2016). *Pedagoško-psihološki aspekti komunikacije*. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli.
18. Vodopija, I. (2007). *Dijete i jezik od riječi do SMS-a*. Osijek: Matica hrvatska, ogranak Osijek
19. Vujičić, L. (2008). *Kultura odgojno-obrazovne ustanove i kvaliteta promjena odgojno-obrazovne prakse*. *Pedagogijska istraživanja*, 5(1), 7-20. [Online].
Dostupno na <https://hrcak.srce.hr/file/174783> [pristupljeno: 09.08.2022.]

PRILOG:

Anketa roditelj/odgojitelj: <https://docs.google.com/forms/d/1Rs0dXN9SGJKi0kGp-QI1UnKJkg0DwAlqOcdChFP1r9k/edit>

8. SAŽETAK

Za potrebe ovog završnog rada, provedeno je istraživanje u kojem se ispitivao odnos između roditelja i odgojitelja u odgojno-obrazovnim ustanovama, koje imaju značajan utjecaj na odgoj djece. Rezultati istraživanja pokazuju da su roditelji zadovoljni ustanovom, odnosom prema djeci te odnosom između odgojitelja i roditelja. Samo nekolicina roditelja nije zadovoljna komunikacijom što se može ustanoviti da su ciljevi ustanove i roditelja isti, a to je dobrobit djeteta i njegova budućnost!

Poznato je da nema odgoja bez komunikacije, no ipak je važno napomenuti kako je odgoj vrlo specifična komunikacija. Odgojno-obrazovnu komunikaciju možemo opisati kao razvojno-interakcijski proces stvaranja značenja i razmijene poruka između odgojitelja i djeteta s ciljem osobnog razvoja djeteta.

Ključne riječi: komunikacija, odgojitelj, dijete, roditelj, anketa.

SUMMARY

For the purposes of this final paper, research was conducted in which the relationship between parents and educators in educational institutions that have a significant influence on children's education was examined. The results of the research show that parents are satisfied with the institution, the attitude towards children and the relationship between educators and parents. Only a few parents are not satisfied with the communication, which can be established that the goals of the institution and the parents are the same, which is the well-being of the child and his future!

It is known that there is no education without communication, but it is still important to note that education is very specific communication. Educational communication can be described as a development-interactional process of creating meaning and exchanging messages between the educator and the child with the aim of the child's personal development.

Key words: communication, educator, child, parent, poll.